

УДК 37 (02): 811.112.2

Кропочева Наталія Миколаївна,

<https://orcid.org/0000-0002-7025-8272>,

молодша наукова співробітниця,

відділ педагогічного джерелознавства та біографістики,

Державна науково-педагогічна бібліотека України імені

В. О. Сухоминського,

Київ, Україна

veritas59@i.ua

ВОЛЬФГАНГ РАТКЕ (1571–1635): БІБЛІОГРАФІЧНІ ТА БІОГРАФІЧНІ КОНОТАЦІЇ ДО ЙОГО ПОРТРЕТА У ВІТЧИЗНЯНИХ І ЗАРУБІЖНИХ ДЖЕРЕЛАХ

Розглянуто бібліографічні особливості видань В. Ратке з колекції рідкісних видань іноземними мовами фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського. Висвітлено окремі німецькомовні довідкові он-лайн-ресурси, в яких представлено матеріали про відомого німецького педагога.

Ключові слова: В. Ратке, рідкісні видання, електронні збірки видань німецькою мовою.

Бібліографічна інформація як складова історико-біографічних досліджень генерується, за словами історика та бібліографа В. Попика, у рамках інформаційної парадигми, що поєднує принципи знання фундаментального й «...асиметрично представленого, оновлюваного і розосередженого у безлічі документальних джерел і наукових праць» [1, с. 259]. Наведені положення досить послідовно окреслюють закономірності розвитку інформаційних технологій у царині біографічних досліджень, у рамках яких окрема наукова праця, видання є невичерпним джерелом вивчення праць зарубіжних педагогів, що зберігаються у фондах, колекціях галузевих бібліотек і бібліотек закладів освіти.

У колекції рідкісних видань іноземними мовами фонду Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського знаходяться праці Вольфганга Ратке (латинізована форма прізвища — *Wolfgang Ratichius, Ratich*) (1571–

1635), що вийшли друком у 1910 р. у двох томах. Другий том збірника (*Ratichianische Schriften I, II*) містить фрагмент відбитку першодруку твору Вольфганга Ратке (1620), викладений у формі полілогу, що складається з коротких стислих суджень, роздумів щодо викладання латини, грецької та французької мов [3; 4].

У сучасному науково-інформаційному просторі можна знайти фундаментальні наукові дослідження, що знайомлять з основними положеннями педагогічної концепції Вольфганга Ратке; довідкові інформаційні німецькомовні ресурси презентують електронні колекції оцифрованих праць визначного педагога.

Вольфганг Ратке та людина, яку завжди згадують поруч з іменем Яна Амоса Коменського. «*Didact Ratichii*» — так зверталися до нього однодумці й сучасники.

У найбільш авторитетному довідковому виданні «Британіка» (*Encyclopædia Britannica*) читаємо про педагогічні ідеї В. Ратке (*The pedagogy of Ratke*), знаходимо біографічні відомості про нього, історичні обставини, у яких зароджувалась його реформаторські ідеї [2].

Зарубіжні інформаційні ресурси, створені в рамках опрацювання рідкісних видань XVII — XIX ст., налаштовують сучасних користувачів інформації до зручних вимірів надання біографічної інформації, з візуальним і вербальним супроводом, інтегрованими результатами пошуку, ключовими словами, що відображають нетривіальні інформаційні знахідки. Так, електронні зібрання ретроспективних видань, представлені Мюнхенським центром оцифрування (*Münchener Digitalisierungszentrum*), мають значний сегмент різножанрових і видових матеріалів від автентичних німецькомовних джерел, серед яких енциклопедичні видання із нарисами про викладання Ратіхієм з відповідними термінологічними, історико-педагогічними коментарями про його педагогічні ідеї; листи Вольфганга Ратке своїм послідовникам, колегам [5].

Опрацьовуючи наведені документи, мимоволі виникають нігілістичні думки щодо перспектив застосування традиційних пошукових технологій і розвитку онлайн-сервісів довідкової інформації, що доволі оперативно наближують і ознайомлюють користувачів з науковими працями відомих педагогів, залишаючи надію на появу читача, який зможе оцінити науковий доробок відомих педагогів минулого в повному обсязі.

1. Попик В.І. Ресурси довідкової біографічної інформації: історичний досвід формування, сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку: монографія. Київ, 2013. 520 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/everlib/item/er-0002118>.

2. Britannica. Wolfgang Ratke.
URL: <https://www.britannica.com/biography/Wolfgang-Ratke>.

3. Raticianische Schriften I : mit einer Einleitung und Anmerkungen. Herausgegeben von Paul Stötzner. Leipzig : Friedrich Brandstetter, [1910?]. (Druck von Hesse & Becker). 88 s. (Neudrucke Pädagogischer Schriften ; IX).

4. Ratinianische Schriften II : mit einer Einleitung und Anmerkungen. Leipzig : Friedrich Brandstetter, [1910?]. 164 s. (Neudrucke Pädagogischer Schriften ; XII).

5. Münchener Digitalisierungszentrum: <https://www.digitale-sammlungen.de/en/search?query=all%3Aratke>.

UDC 37 (02): 811.112.2

Nataliia Kropocheva,

<https://orcid.org/0000-0002-7025-8272>,

Junior Researcher,

Department of Pedagogical Source Studies and Biography,

Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine,

Kyiv, Ukraine

veritas59@i.ua

WOLFGANG RATKE (1571–1635): BIBLIOGRAPHICAL AND BIOGRAPHICAL CONNOTATIONS TO HIS PORTRAIT IN DOMESTIC AND FOREIGN SOURCES

Bibliographic features of V. Ratke's publications in the collection of rare publications in foreign languages of the fund of the Sukhomlynskyi State Scientific and Pedagogical Library of Ukraine are considered. Some German-language reference online resources are covered, which present materials about a famous German teacher.

Keywords: V. Ratke, rare editions, electronic collections of editions in German.